

Sverre Midjord, løgtingsmaður:

Skeivi bankapolitikkurin førdi til fíggjarligt kaos

-Tað eru ikki okkara fólkatingslimir, sum hava snorksovið, men heldur teir, sum stýrdu okkara bankaverð og vinnulívstiltøkunum, við øllum teimum fyrimumum, sum frá almennari síðu vórðu givnir og hartil høvdu allar tær sømdir, sum teir sum bankaumboð kundu fáa. Hesin skeivt rikni bankapolitikkur hevur ført okkara samfelag til eggina av fíggjarligum kaos skrivar Sverre Midjord, tingmaður í hesi politisku viðmerkingini.

Í Dimmalætting nr. 34, írsdagin 2. mars, hevur løgtingsmaðurin fyrri sambandsflokkin, Jákup Joensen, grein um bankamálið og ta kanning, sum løgtingið hevur biðið um og sigur hann, at fólkaflokkurin hevur barslað við einari deyðfóddari samtykt um bankamálið, sum eitt samt løgting hevur samtykt, men sum ein meiriluti í danska fólkatingsinum ikki vil fremja, og heldur Jákup Joensen fram í grein síni og sigur, at okkara fólkatingsumboð í 1993,

tað vóru Atli Dam og Óli Breckmann, teir hava sambært skrivaranum snorksovið í tímanum og visir hann til, at teir ikki hava gjørt vart við seg, tá nevndin, kallað »Nordskov Nielsen nevndin« varð samtykt.

Tað kann væl vera, at okkara fólkatingsumboð hava dúrað, tá hetta málið var fyrri í fólkatingsinum, tí tað hevði einki í veruleikanum við okkara viðurskifti at gera og als einki við ta avgerð, sum eitt samt løgting hevur tikið.

Tí tað, sum løgtingið vil hava lýst, eru bankaviðurskiftini í Føroyum, ikki bara partabrávaviðurskiftini, men eisini hvussu okkara bankar hava umsitid ogina og hvussu teir hava disponerað.

Viðurskiftini í Føroyum høvdu havt eina aðra lagnu, um teir, sum vóru kongar har, ið avgjórdu lagnuna hjá nærum hvørjum húsarhaldi, um teir í teimum góðu tíðunum høvdu verið meira at sær komnir, høvdu verið meira varnir, um hesir

bankastjórar og bankastjórnir høvdu verið meira ansin, so hevði tann støðan, sum vit eru í, ikki verið. Eitt er greitt, tað vóru ikki Óli Breckmann ella Atli Dam, sum sótu í hesum álitisessum. Tað vóru ikki teir, sum umsótu okkara bankar í teimum glæsiligu tíðum, sum vóru í Føroyum. Tað vóru heldur ikki teir, sum umsótu okkara vinnulív og sótu í Fiskasøluni, sum tá var ein fíggjarligur maktfaktorur her á landi.

Men júst skrivarin í Dimmalætting, Jákup Joensen, sum skuldsætir okkara politisku umboð fyrri at hava sovið, tað var júst hann, sum var ein av teimum, sum stýrdu og ráddu í okkara bankaverð, og sum vinnulívsmáður gjørdi brúk av øllum teimum sømdum, sum nú vóru givnar, og sum slíkur so hevði júst skrivarin í Dimmalætting eina avgjórda støðu viðvíkjandi øllum, sum fór fram í okkara samfelag, og so vítt mærlig, og so var hann eisini limur í fólkaflokkinum, men læt tað fara.

Sum vinnulívsmáður var hann ein av okkara stóru og sum slíkur var hann stjórnarlimur í Sjóvinnubankanum og í Føroya Fiskasølu, sum tá vóru hornasteinar í samfelag okkara.

Sum stjórnarlimur í Sjóvinnubankanum var hann við at taka allar tær avgerðir, sum eru tiknar, og sum nú tá avtornar vísa seg í mongum førum at vera skeivar, so kann ein spyrja seg sjálfan um, hvør hevur sovið í tímanum, tí tær skeivu avgerðirnar, sum tiknar vórðu, fóru við sær, at Atli Dam og Óli Breckmann sum løgtingsmenn vóru noyddir at taka um endan við atkvøðu síni, tá Sjóvinnubankin skuldi bjargast.

Tað eru ikki okkara fólkatingslimir, sum hava snorksovið, men heldur teir, sum stýrdu okkara bankaverð og vinnulívstiltøkunum, við øllum teimum fyrimumum; sum frá almennari síðu vórðu givnir og hartil høvdu allar tær sømdir, sum teir sum bankaumboð kundu fáa, og hesin skeivt rikni

Politisk viðmerking

bankapolitikkur hevur ført okkara samfelag til eggina av fíggjarligum kaos.

Ein kanning av bankaviðurskiftinum í Føroyum verður at útgreina, hvønn leiklut teir, sum sótu sum stjórnarlimir, høvdu og sum stjórnarlimur er væl Jákup Joensen greiðir yvir, at hann hevur sín part av tí, sum er farið fram, og sama má sigast um tey vinnuligu tiltøkini. Tí er tað avgjört neyðugt at fáa alt hetta klárlagt, eisini hvør og hvørjar hava sovið í tímanum.

Partamaður Jákup Joensen, fyrrv. uttanríkisráðharri Danmarkar, Uffe Elle-mann Jensen, spælir við teimum kortum, at hann vil ganga Føroya Løgtingi á mót og takk skal hann hava fyrri tað, men eins og Jákup Joensen kann hann ikki heilt gera seg leysan av tí, sum er farið fram her á landi, tí formaður vinstra sat sum partur í donsku stjórnini. Tá Skak-Nielsen gav sína frágreiðing um tey føroysku viðurskiftini í 1983, har ávarað bleiv ímóti teimum, sum tikið verður til um yvirupphitaðu fíggjarligu viðurskiftini í Føroyum, og í síni frágreiðing til donsku stjórnina verður ávarað ímóti keypi av svartkjaftaskipum fyrri 100 milliónir, tað verður ávarað ímóti keypi av ferðamannaskipi fyrri 140 milliónir og onnur tiltøk verður víst á, men danska stjórnin, sum er borgarliga samansett av vinstra og konservativum, letur hesa ávaring frá Skak-Nielsen ikki við seg koma, tí meirilutin undir táverandi stjórn í Danmark vóru tey borgarliga fólkatingsumboðini úr Føroyum.

Um formaður vinstra hevði lisið frágreiðingina, so hevði støðan kanska verið ein onnur í Føroyum í dag.

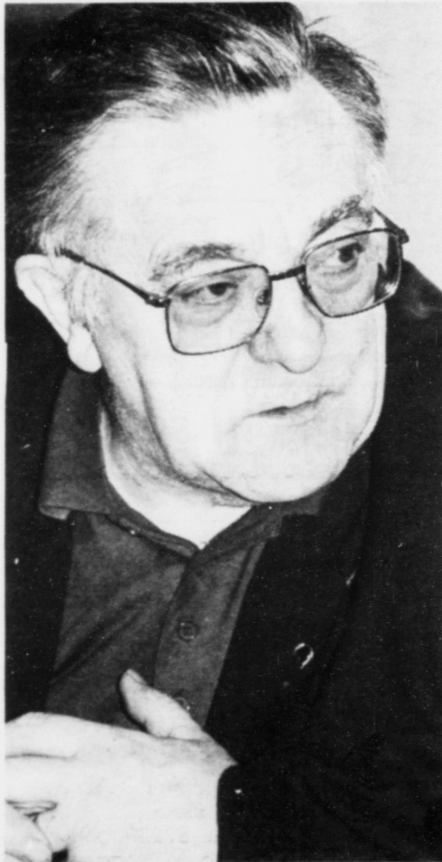
Sverre Midjord

Frágreiðingin er soljóðandi:

»Der er også på anden måde et stærkt offentligt engagement i det private erhvervsliv på Færøerne. Udover subsidieringen af fiskeriet giver det sig udslag i, at såvel landskassen – evt. gennem særlige fonds – som kommuner, fagforeninger mv. deltager i finansieringen af mange private foretagender, og at landskassen herudover giver garantier for lån til disse. Konsekvensen heraf er, at der sjældent indtræder konkurser, hvis, sådanne virksomheder kommer i økonomiske vanskeligheder. Løsningen bliver i stedet ofte, at landskassens lånegarantier forøges i håb om, at problemerne vil kunne løses. Landskassens samlede erhvervsgarantier beløber sig ultimo 1982 til ca. 500 mill. kr. En følge heraf er, at det er blevet ret risikofrit at foretage private investeringer, og at risikoen for fejlinvesteringer foretages.

Man har – som det også har været tilfældet andetsteds – taget let på gældssætningen til udlandet, og det har indtil nu været let at låne. En nylig henvendelse til danske bankkredse om et nyt betydeligt lån til landskassen gav dog anledning til, at der – i modsætning til, hvad der tidligere har været tilfældet – blev stillet spørgsmål om udsigterne for den danske økonomi.

Der har ikke hidtil været politisk vilje til at træffe de nødvendige foranstaltninger til en løsning af disse problemer, og udviklingen må give anledning til alvorlig bekymring.

Sverre Midjord um Jákup Joensen: -Hann skuldsætir okkara politisku umboð fyrri at hava sovið. Tað var júst hann, sum var ein av teimum, sum stýrdu og ráddu í okkara bankaverð og sum vinnulívsmáður gjørdi brúk av øllum teimum sømdum, sum vórðu givnar. Sum stjórnarlimur í Sjóvinnubankanum var hann við til at taka avgerðirnar, eisini tær skeivu.

